

TERRATEKNIKK

TERRATEKNIKK as
Krittveien 61 – 4656HAMRESANDEN.Tlf.: 95244812
email: torkviljo@yahoo.com Web: www.terrateknikk.com
Org. Nr. 998 091 845 mva

For Krypsivprosjektet på Sørlandet

Dato: 3 mai 2019

Vurdering – krypsiltaksområde 42 – Harstadbassenget - Valle kommune

Sak:

Terrateknikk er engasjert av krypsivprosjektet på Sørlandet for å bidra til å utrede og omsøke opprensningstiltak på utvalgte krypsiv-problemområder. Opprensning planlegget utført som klippe- og harvetiltak fra flytende redskap, og utløser behov for behandling som mudringssak ved Fylkesmannens miljøvernavdeling. Undersøkelsene er utført med dette som formål.

Metodikk:

Nærområde til tiltaksområdet er vurdert for atkomst, bruk for kompostering og allmenne forhold som kan berøres av tiltaket.

- I vannområdet er bunn på representative deler av tiltaksområdet undersøkt for å vurdere forekomst av krypsiv, vokseform, bunnsituasjon.
- Rekrepresentative typer bunn/bunnssubstrat så vel som forekommende vokseformer av vannvegetasjon er fotografert med undervannskamera for dokumentasjon
- Vannhastighet er målt med flügel på representativ del av renskområdet for å avklare om lokaliteten er slik at oppsetting av strøm kan lede til spredning av partikkelforurensning under tiltakene.

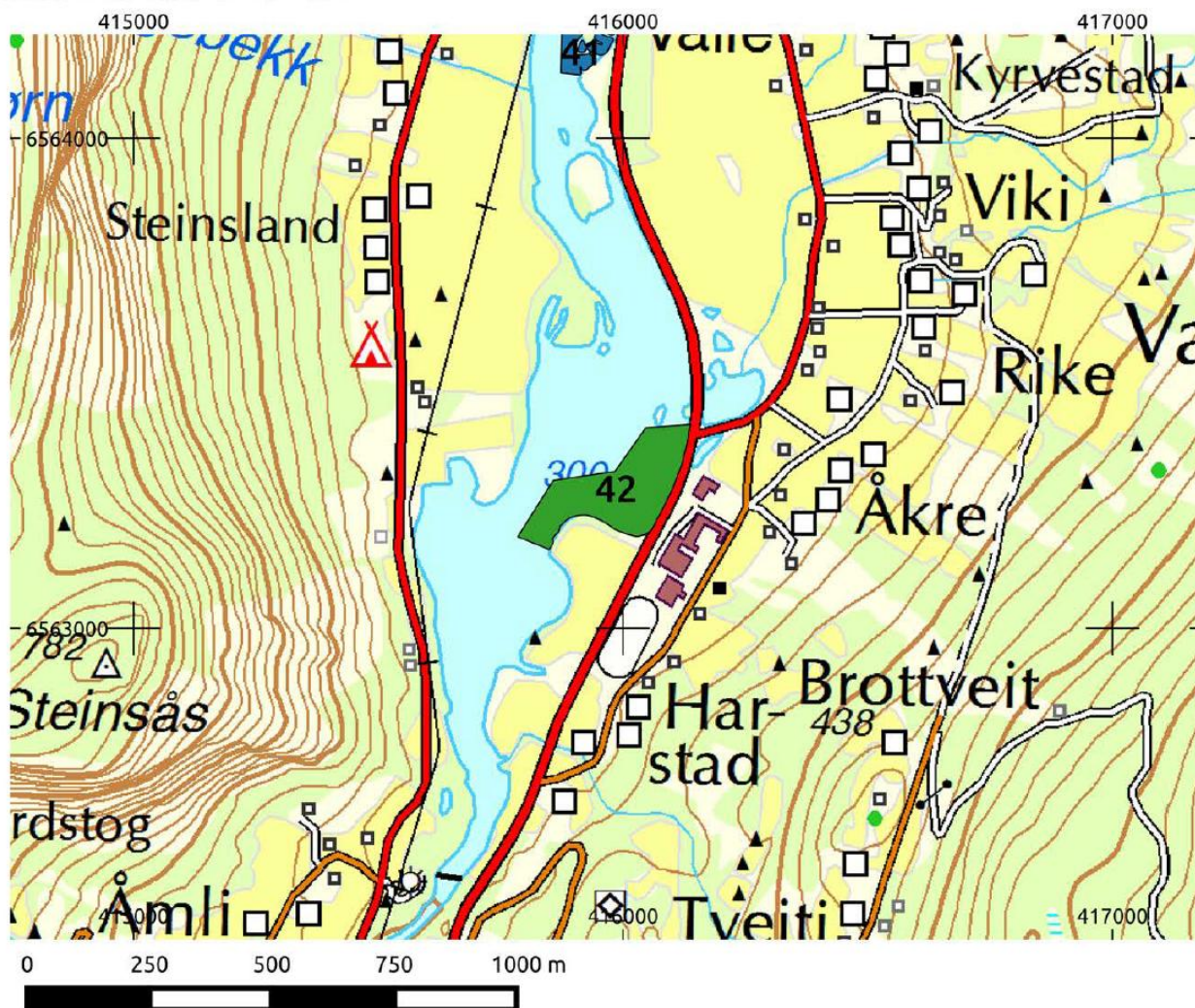
Ut over feltundersøkelsene er Krypsivprosjektets egne registreringer over tiltakshistorikk på lokaliteten gjennomgått, og relevante nasjonale registre, herunder naturbase og grunnforurensningsdatabasen, er konsultert for potensielle konflikter mellom tiltaksområde, atkomstkorridorer og komposteringsområder relevante for gjennomføringen.

Resultater – områdevurdering

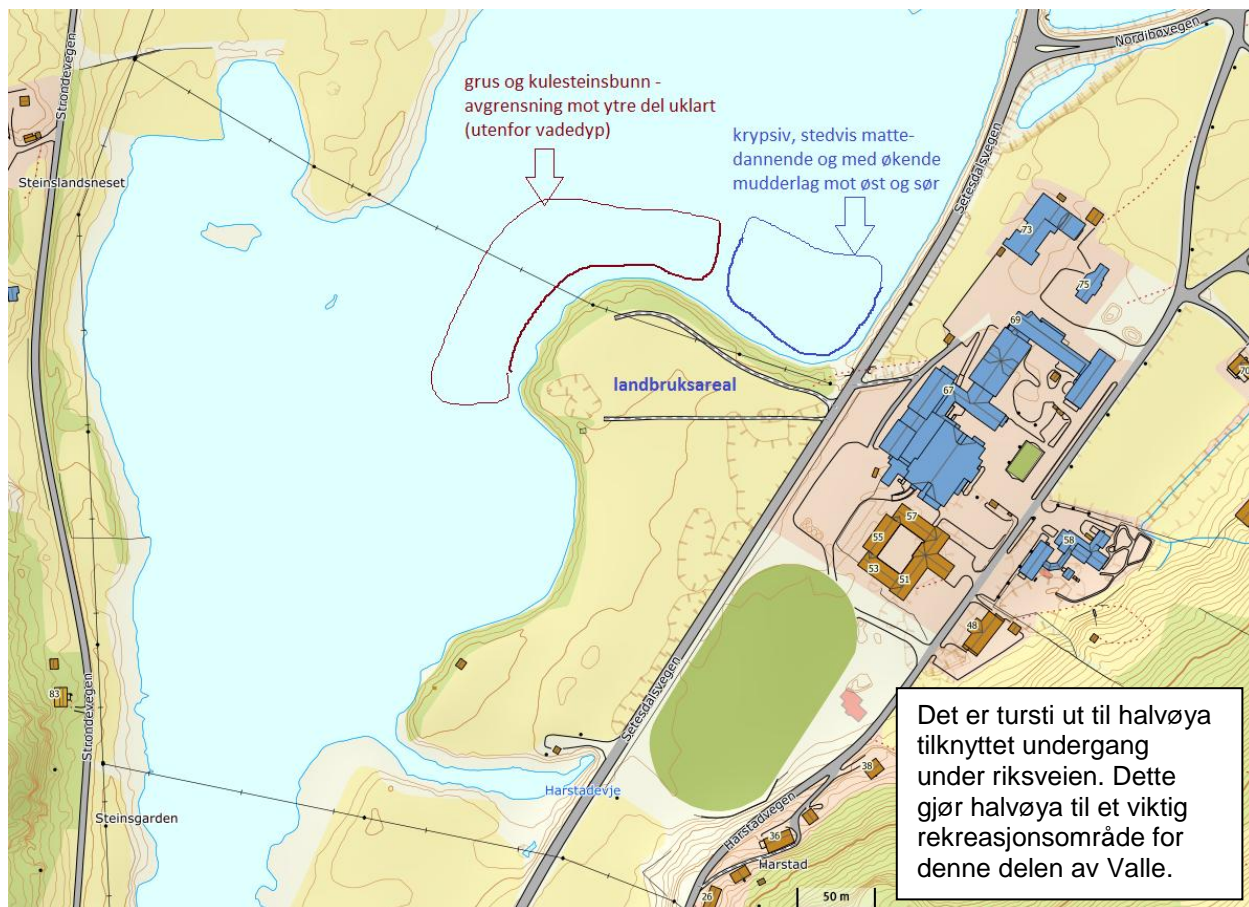
Planområdet er lokalisert til terskelbassenget som sikrer vannspeil i Otrås løp ved Valle sentrum. Terskelbassenget er del av kompensasjonstiltakene nødvendig for å sikre vannspeil i elveløpet når vannføringen blir ført til Brokke kraftverk fra inntak ved Botsvatn i Bykle kommune. Som terskelbasseng med bare lave minstevannføring ($2\text{m}^3/\text{sek}$), er elveavsnittet ved lokalitet 42 normalt helt stille, og vannhastigheten var ikke målbar ($< 0,05\text{ m/sek}$). Ved snøsmelting og større nedbørsmengder avgir allikevel restfeltet nok vann til at elvekarakteristikk igjen oppleves, og slike restfeltsflommer vil være viktige for rensing av området, jf vurderingene på siste side. Flomtap over dam Botsvann er dessverre ikke vanlig; det 14 kilometer lange magasinet har en reguleringshøyde på 60 meter noe som gir manøvreringsmuligheter for optimalisering av vannkraften uten nevneverdig tap.

Planområdet for areal 42 fremgår av kartet nedenfor. Planområdet utgjør vannområdet rundt øvre del av en halvøy med kantskog og strender mot vann, kulturlandskap på øvrige del, og meget godt tilgjengelig for allmennheten via G/S vei og undergang under riksveien rett ved skolesenteret (rosafarget på kartet under).

Område ID: 42

Krypsivbestandene i lokalitet 42 er lokalisert til de indre og dypere deler av lokaliteten. I ytre del uvegetert bunn av grus, etterhvert brasmegrassbunn som i det mer typiske bakevjeområdet mot øst ganske brått går over i krypsivbestand, innledningsvis på ganske tynt mudderlag. Både krypsivtetthet og ikke minst mudderomfang øker vesentlig mot øst med innslag av store/dype mudderhull i vannområdene nær veifyllingen, som utgjør grense for planområdet. Jf. kart under

Bildet til venstre er midt på nordvendte side av område 42 og sett mot vest; mineralstrand med gressbanke og innenforliggende skogsbelte gjør halvøya til tiltalende område.

I ytre del opptrer
brasmegrasbunn
på mineralbunn
eller tynt organisk
sedimentlag.
Økende krypsiv-
innslag mot øst.

Nederste bilde er
fra innerste 1/3 av
lokaliteten og viser
tett krypsiv-
bestand på 20cm
mudderlag.

Tidligere tiltak:

Området er klippet i 2012. Det har så vidt vites ikke blitt gjennomført gravende/mudrende tiltak på arealet før. Hva gjelder atkomst og disposisjon av klippet materiale, så er lokaliteten beliggende inntil landbruksland i drift og hvor det er gode innkjøringsmuligheter helt til vann med større maskiner. Videre er det både landbruksarealer (nedpløying) og brakkmark (tilgrensende kantvegetasjon) hvor oppsamlet materiale kan komposteres over flomnivå til fordel for vekst.

Nasjonale registre:

Grunnforurensning: Ingen registreringer i basen for vannlokaliteten, tilgangsveiene eller landarealer for Harstadbassenget.

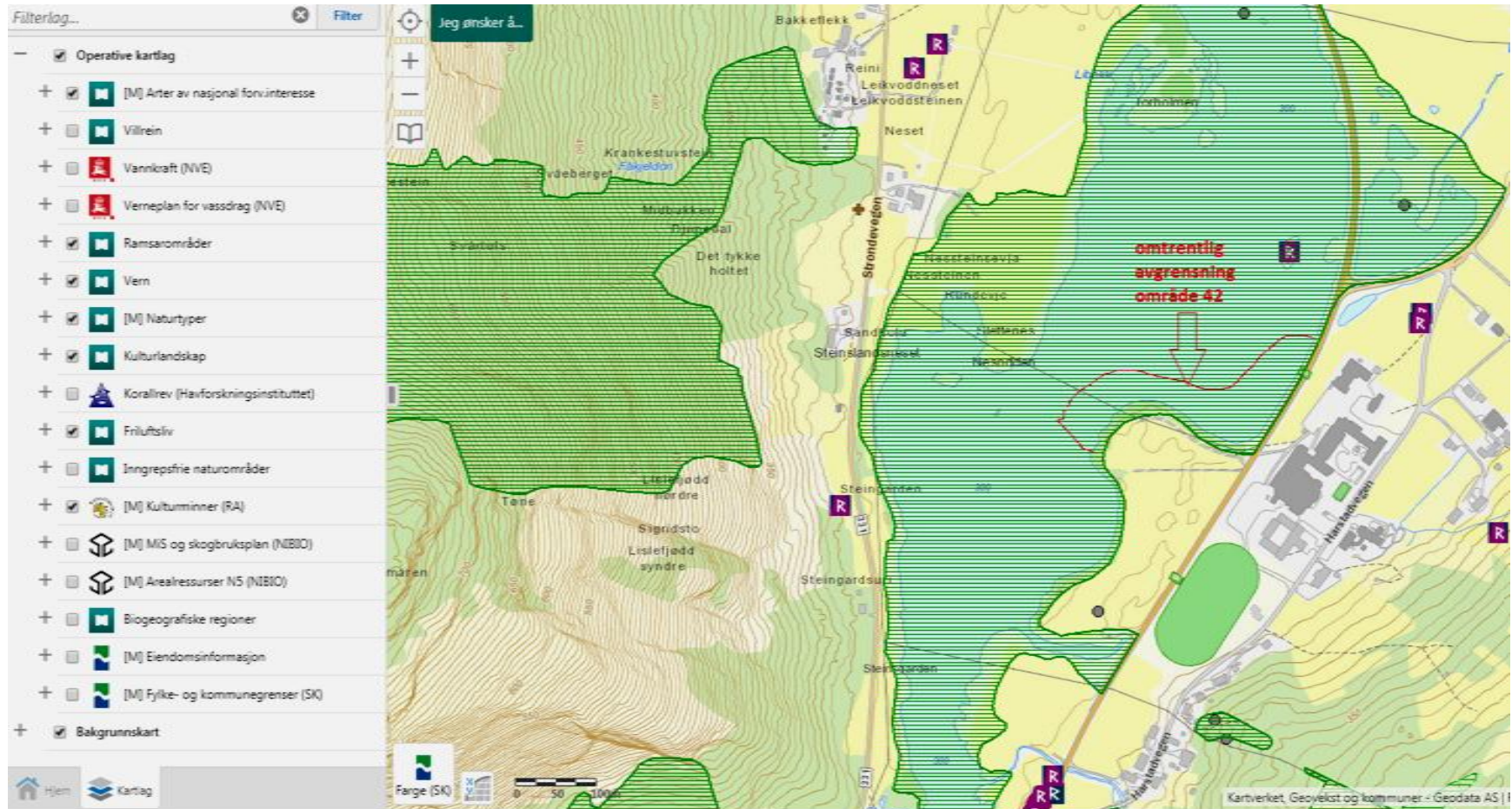
Naturbase: Søk i naturbasen viser at lokalitet 42 er del av BN00018726 som er klassifisert som viktig naturtype; ikke forsuret restområde. Verdisetting: Svært viktig. Utskrift fra søket i naturbasen foreligger som vedlegg 1 med objektbeskrivelse for BN00018726 som vedlegg 2.

Vurdering:

Etter Terrateknikk sin vurdering vil klipping og harving av område 42 gi begrensede virkninger på vannmiljøet i form av spredning av partikler og/eller plantedeler da hoveddelen av innsatsen vil bli rettet mot bakevjeområdet som utgjør østre og indre del av lokaliteten. Her vil eventuelt materiale avsettes lokalt – hvor det i dag er dominerende tykk organisk dominert bunn og krypsiv i problemomfang. De ytre delene av lokaliteten bør bare behandles der hvor man ser at krypsiv er på vei til å etablere seg på mineralbunn (enda ikke skadelig muddernivå) eller i brasmegrasvegetasjonen. På disse arealene anbefales spyling for å vedlikeholde mineralbunnkarakteristikken som er ønsket men truet som vannbiotop i disse terskelbassengene. På grunn av fremherskende ubetydelig vannhastighet vil også virkningene av slike tiltak være helt lokale. Det er imidlertid sterkt ønskelig at slik spykende harving for rensking av hardbunnsområder/mineralflater gjennomføres så sent i tiltakssesongen som over hode mulig, slik at frigjort finmateriale kan flomtransporteres (forventet høstflom) innenfor nærmeste tid før det igjen har satt seg som bunnsubstrat.

Hva gjelder planlagt tiltak vs. områdestatusen som del av naturbaseobjekt BN00018726 så er dette forhold som tilligger regional naturvernmyndighet (Fylkesmannen). Terrateknikk vil allikevel påpeke at man finner objektet og verdisseting av dette (*meget viktig*) noe underlig definert, da betegnelsen "*ikke forsuret restområde*" antyder at objektet har verdi fordi det er en naturlig ikke-forsuret vannforekomst i et landområde hovedsakelig sterkt påvirket av forsurening. Objektet er imidlertid slett ikke del av noen naturlig vannforekomst, derimot del av et terskelbasseng i en minstevannføringszone hvor mange tiår med vannføring sterkt avviker fra naturtilstanden blant annet har gitt grunnlag for omfattende oppslag av krypsiv, som vanskelig kan vurderes som verneverdig innenfor rammen. Verdifastsettingen kunne delvis vært forstått dersom den var benyttet på en del av Otra hvor hele vannføringen var tilstede (ikke en minstevannføringsstrekning) men selv her ville den sterkt modifiserte vannfordelingen gjennom året som stormagasinerne øverst i Setesdal gir opphav til, medført at vannforekomsten uansett ikke ville ha vært i en naturlig tilstand med hensyn til vannvariasjoner, islegging og vanntemperaturer og derved rammer for biologiske forekomster.

Vedlegg 1: Søk i naturbasen for området hvor planområde 42 inngår.

Vedlegg 2: Detaljer for naturbaseobjekt BN00018726

Viktig naturtype: BN00018726

Beskrivelse	Hyperlinker	Detaljer	Kommuner	Naturtype_Kilder
Naturtypeid BN00018726				Hevdstatus N/A
Områdenavn Harstadbassenget				Utforming N/A
Naturtype Ikke forsuret restområde				Kommune Valle (0940)
Verdi Svært viktig				Næaktighetsklasse N/A
Registreringsdato 14.09.2001				Forvaltningsplan N/A
Utvalgt naturtype N/A				Forvaltningsavtale Nei
				Forvaltningsavtale Inng N/A
				Forvaltningsavtale utlø N/A
				Målemetode Frihåndstegning på skjerm
				Nøyaktighet 200
				Datafangstdato 15.10.2003
				Areal (m2) 508357